

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 414

van **JO BROUNS**

datum: 28 februari 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Vlaams Energie- en Klimaatplan - Investerings in het onderwijs

Tijdens de vorige legislatuur werden er middelen vanuit het Vlaams Energie- en Klimaatplan toegekend aan de verschillende beleidsdomeinen, ook aan het beleidsdomein onderwijs. Het was aan de bevoegde minister om deze extra middelen naar eigen oordeel in te zetten, steeds met de doelstellingen van het plan voor ogen (CO₂-reducerende maatregelen, energiebesparende maatregelen). Tijdens de vorige legislatuur (2014-2019) werden zo een drietal keer extra middelen toegekend vanuit het Vlaams Energie- en Klimaatplan aan de verschillende beleidsdomeinen, waaronder ook aan onderwijs.

In overleg met de verschillende onderwijsnetten werd er toen gekozen voor een aantal klimaatprojecten en investeringsprojecten inzake gebouwenrenovatie en verduurzaming van het Vlaamse schoolpatrimonium. Voor de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG) (binnen het officieel gesubsidieerd onderwijs) en de hogeronderwijsinstellingen werd er gewerkt met specifieke projectoproepen waarbij onderwijsinstellingen projectdossiers en subsidieaanvragen konden indienen.

1. Kan de minister meedelen hoeveel klimaatmiddelen in 2019 vanuit het Vlaams Energie- en Klimaatplan aan onderwijs werden toegekend en dit opgedeeld naar de verschillende onderwijsniveaus (leerplichtonderwijs en hoger onderwijs) en over de verschillende onderwijsnetten/onderwijskoepels?
2. Hoeveel van deze klimaatmiddelen 2019 zijn er ondertussen effectief vastgelegd, hoeveel klimaatmiddelen 2019 dienen er nog vastgelegd te worden, met verdeling over de verschillende onderwijsniveaus en over de verschillende onderwijsnetten/onderwijskoepels?
3. Wat is de beoogde geraamde CO₂-reductie van de reeds vastgelegde klimaatmiddelen 2019, opgesplitst over de verschillende onderwijsniveaus?
4. Voor de hogeronderwijsinstellingen zijn er minstens twee klimaatprojectoproepen geweest de voorbije jaren.

Wat is de stand van zaken en de concrete uitvoeringsgraad van deze projectoproepen inzake klimaatinvesteringen in het hoger onderwijs?

5. Graag een overzicht van de vijf meest gehanteerde klimaatprojecten en energiebesparende ingrepen in schoolgebouwen in het leerplichtonderwijs, opgesplitst over de verschillende onderwijsnetten/onderwijskoepels.

6. Zal de minister deze legislatuur opnieuw dergelijke initiatieven nemen? Met andere woorden, worden er in 2020 of tijdens de verdere legislatuur opnieuw klimaatmiddelen voor het onderwijs vrijgemaakt en verdeeld? Zo ja, heeft hij al zicht op de timing ter zake?
7. Welke beleidsmaatregelen zal de minister vanuit onderwijs zelf nog nemen om het bestaande schoolgebouwenpark energievriendelijker en klimaatneutraler te maken en hoeveel middelen wil hij hiervoor vrijmaken?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 414 van 28 februari 2020

van **JO BROUNS**

Er wordt gevraagd naar de besteding van de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds in het beleidsdomein Onderwijs.

1. In 2019 werd er in totaal 42,27 miljoen euro toegekend aan het beleidsdomein Onderwijs uit het Vlaams Klimaatfonds. Dit is meer bepaald 6,5 miljoen euro voor het hoger onderwijs, 9,85 miljoen euro voor het GO! en 25,92 miljoen euro voor AGION.

Voor HO is er in 2019 6,5 miljoen euro voorzien vanuit het klimaatfonds. 4 miljoen euro was ingeschreven op Vlaamse uitgavenbegroting BO2019. Met het Actieplan Klimaat is daar nog eens 2,5 miljoen euro bijgekomen.

De 9,85 miljoen euro werden aan het GO! toegekend. De 25,92 miljoen euro werd verdeeld tussen het vrij gesubsidieerd onderwijs (voor 21,715 miljoen euro) en het officieel gesubsidieerd onderwijs (voor 4,205 miljoen euro).

2. De middelen van het hoger onderwijs worden in het voorjaar 2020 vastgelegd. De 6,5 miljoen euro die in het vorige punt werd vermeld, is bestemd voor het hoger onderwijs. AHOVOKS heeft een oproep gedaan, waarbij de instellingen tegen 15 oktober 2019 een aanvraag moesten indienen. Die jurering is net achter de rug. AHOVOKS is nu bezig met het vastleggen van de geselecteerde projecten in een besluit van de Vlaamse regering.

De middelen van het GO! worden in 2020 vastgelegd. Vastlegging bij GO! is pas mogelijk na aanbesteding, waardoor er meer tijd nodig is om de middelen vast te leggen dan bij subsidies.

De middelen van AGION werden integraal vastgelegd in 2019. Dit wil dus zeggen dat alle middelen van het vrij gesubsidieerd onderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs vastgelegd zijn.

3. De beoogde klimaatreductie wordt geraamd door middel van een berekeningssjabloon opgesteld door het VEA. Voor het hoger onderwijs is dat onder voorbehoud, aangezien de geselecteerde projecten nog niet vastgelegd zijn in een BVR: 3.063.809 kg CO₂-besparing per jaar.

Voor het vrij en officieel gesubsidieerd onderwijs wordt een geraamde CO₂-besparing gerealiseerd van 7,690 kiloton CO₂.

4. In het kader van maatregel 11 uit het Klimaat- en Energiepact voor 2018 "Klimaatvraagstuk binnen Vlaamse hogeronderwijsinstellingen stimuleren" zijn er eind 2018 twee klimaatprojectoproepen voor het hoger onderwijs geweest, zijnde de O&O-opdracht "Capaciteitsopbouw van docenten hoger onderwijs over klimaateducatie" en daarnaast de projectoproep 'Living Lab: klimaatvriendelijke hogeronderwijsinstellingen'. Het betreft meer bepaald twee projecten rond uit te werken klimaatmaatregelen voor onderwijs rond educatie en sensibilisering.

1. Capaciteitsopbouw van docenten hoger onderwijs over klimaateducatie

De opdracht vertrekt vanuit de nood aan praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek naar onderwijspraktijken over klimaateducatie in het hoger onderwijs. De opdracht bestaat uit twee delen, zijnde:

- a) Praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek naar onderwijspraktijken in het hoger onderwijs, over klimaateducatie en de noodzakelijke randvoorwaarden;
- b) Ontwikkelopdracht, zijnde het ontwikkelen van een onderbouwde inspiratiegids voor onderwijspraktijken in het hoger onderwijs over klimaat als wicked problem.

Deze opdracht loopt vanaf 1/01/2019 en zal maximum twee jaar duren. Hiervoor is 160.000 euro voorzien. Uit vier projecten, waaronder twee projecten van de KU Leuven en één van de Hogeschool PXL, werd het project ("Klimaateducatie in het hoger onderwijs") van de Universiteit Gent gekozen. Op dit moment wordt gewerkt aan de finalisering van het tussentijds rapport.

2. Living Lab: klimaatvriendelijke hogeronderwijsinstellingen

Dit project heeft tot doel hogeronderwijsinstellingen aan te zetten te werken aan een klimaatvriendelijkere instelling en dit volgens de 'living lab-benadering'. Daarbij wordt de eigen instelling als een levend laboratorium gebruikt. Onderzoekers, docenten, studenten en verantwoordelijken interne bedrijfsvoering en eventueel externe partners streven hierbij klimaatwinst na van de instelling via onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening.

De oproep stond open voor de Vlaamse hogescholen en universiteiten en de andere ambtshalve geregistreerde instellingen (de Antwerp Management School, de Vlerick Business School, het Instituut voor Tropische Geneeskunde, de Evangelische Theologische Faculteit Heverlee en de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid Brussel). In totaal ontvingen we eenentwintig projecten.

De projecten lopen van 1/05/2019 tot en met 30/04/2021. Het totaal voorziene budget voor het project Living Lab bedraagt 400.000 euro. Per project kan maximaal 75.000 euro toegekend worden. Een ambtelijke commissie heeft uiteindelijk zes projecten geselecteerd, zijnde:

- Integratie van het living lab concept rond klimaatuitdagingen met een ClimateLAB en ClimateFACTORY van de Arteveldehogeschool;
- Living Lab Klimaatvriendelijke campus – case Campus Sterre van de Universiteit Gent;
- Stedelijke Vijvers van de Vrije Universiteit Brussel;
- Uact4Climate van de Universiteit Antwerpen;
- Ecolab Schoonmeersen van de Hogeschool Gent;
- Participatief onderzoek met studenten naar het energieverbruik, thermisch comfort en energieverlies van een geklasseerd monument en een nieuwbouw van de Hogere Zeevaartschool.

Op dit moment lopen de projecten volop. Wat betreft de concrete uitvoeringsgraad zijn volgende gegevens beschikbaar:

- 2016: er is al 4.996.448,79 euro uitbetaald van de 7.834.405,70 euro subsidie die vastgelegd werd (=63.78%). 28 van de 85 projecten zijn al volledig uitgevoerd.

- 2017: er is al 7.688.205,24 euro uitbetaald van de 11.833.991,06 euro subsidie die vastgelegd werd (=64.97%). 18 van de 91 projecten zijn al volledig uitgevoerd.
- Facturen moeten ingediend zijn tegen uiterlijk 15 november 2021.

5. De meest gehanteerde klimaatprojecten in 2019 waren:

Voor het GO!:

- 5 projecten grondige stookplaatsrenovatie;
- 2 projecten dak- of zoldervloerisolatie;
- 4 projecten waar muurisolatie gecombineerd wordt met het vervangen van het schrijnwerk;
- 1 project ingrijpende energetische renovatie, met volledige isolatie van de gebouwenschil (dak, muur, schrijnwerk) en stookplaatsrenovatie.

Bij AGION zijn de meeste projecten gecombineerde projecten, met twee of drie soorten ingrepen. Het gaat over verwarming (hoogrendementsketels), isolatie (dak-, muur, zolder of vloerisolatie) en schrijnwerk (hoogrendementsglas). Vervanging van schrijnwerk komt iets meer voor dan investeringen in verwarming en isolatie die ongeveer even veel voorkomen.

6. Voor het hoger onderwijs zijn in het kader van maatregel 11 uit het Klimaat- en energiepact geen dergelijke nieuwe initiatieven voorzien.
7. Uiteraard is het van belang dat schoolgebouwen energievriendelijk en klimaatneutraal zijn.

Het GO! en AGION zetten dan ook blijvend in op het sensibiliseren over duurzame schoolinfrastructuur.

Zo onderschrijven het GO! en AGION het nut van het gebruiken van GRO, een universele tool die alle functionaliteiten biedt om het proces van duurzaam bouwen te ondersteunen.

Nadenken over maatregelen m.b.t. energiegebruik en duurzaamheid gebeurt best zo vroeg mogelijk in het bouwproces om alle opportuniteiten maximaal aan te grijpen en verschillende maatregelen op elkaar af te stemmen. Dit zou de standaardpraktijk moeten worden, in het voordeel van de scholen zelf én van de maatschappij.